

Bil je suh in bled, kar črn pod očmi. Oblekca je bila ponošena in umazana.

»Da te ni sram hoditi tak okoli!«

»Pozabi, tetka čebelica! Saj veš, v sreči se povzdigujemo do nebes, v nesreči se pa plazimo po prahu. Saj je povsod tako...!«

»O, ne, ne! Ni povsod tako ne! Če si ti tak, niso vsi! Kdo je pa kriv tvoje nesreče, a? Lenuhec grdi... Kaj bi pa rad?«

»Samo eno kapljico medu, da si potolažim želodček. Povsod sem že lezel, pa nisem nikjer nič dobil. Sestradan sem pa tako kakor mlad volkec...«

»O, zdaj si pa ponižen, pa gosposki tudi nisi več tako kot včasih. Kaj si pa poleti delal? Prespal vse božje dni, potlej pa še izzivalno govoril: vsak naj sam zase skrbi! Res, vsak naj sam zase skrbi, lenuhec!«

Urno je zadrlesknila vrata, ubogi striček čmrlj pa je ostal pred vrati in si brisal grenke solze.

Velikonočni prazniki

Vsako leto se teh praznikov zelo veselim. Mislim, da je tako tudi pri drugih otrocih. Ko sem bil še čisto majhen, sem mislil ob pogovoru o veliki noči samo na potice, pirhe in druge dobrote, ki pridejo v teh dneh skoraj na vsako mizo. Zdaj sem pa že toliko pri pameti, da ne mislim samo na želodček, ampak tudi na kaj bolj vzvišenega. In to je misel na Zveličarja, ki je dal svoje življenje za rešitev človeštva. Zato je boljše pogrnjena miza za kristjane samo stranskega pomena. Izpričuje naj le na vnanje o našem veselju, ki nas navdaja ob spominu na odrešenje.

Opisati pa hočem danes doživljaje velikonočnih dni, kot sem jih preživel pred nekaj leti pri svojem botrčku na deželi.

Moj boter Blaž je kovaški mojster v vasi, dve uri hoda od našega mesta. Pojasniti moram najprej, kako sem dobil botra.

Moj oče in boter Blaž sta doma iz iste vasi in njuni rojstni hiši stojita v neposredni sosesčini. Oče in boter sta enake starosti, zato sta bila že v mladosti vedno skupaj in sta ostala do danes najboljša prijatelja. Oče je dobil pozneje službo v mestu, pa je vsak prosti dan rad pohitel domov in obiskal vedno tudi prijatelja Blaža, ki je postal kovač in prevzel to obrt po očetu.

Ko smo se v šoli pripravili za sveto birmo, je bilo treba poiskati botra. Neki večer je prišel oče iz domače vasi in mi rekel: »Janezek, botra že imava.«

Zelo smo bili radovedni, kje ga je oče našel. A takoj nam ni hotel tega povedati. Ugibali smo in ugibali, pravega pa le nismo zadeli. Kar malo poparjen sem bil, ko je končno oče povedal, kdo bo moj boter. Nisem si mogel drugačnega predstavljati kot s sajami okajenega, s sršečimi, košatimi brki. Skrbelo me je, kako se bo boter do čistega umil, da naju ne bo sram pred samim škofom.

Ko pa je prišel botrček prihodnjo nedeljo k nam v mesto, sem se kar začudil, tako je bil lepo napravljen in tudi v obraz ni bil nič podoben kovaču pri delu. Zdaj sem bil potolažen, še bolj pa, ko nam je botrček pravil tako kratkočasne, da smo se kar naprej smejali.

Oče me je pozneje tudi poučil, da je treba botre izbirati v prvi vrsti med dobrimi ljudmi in ne gledati samo na premoženje.

Ta botrček, ki ga imam zelo rad, me je tedaj pred nekaj leti povabil za veliko noč na svoj dom. Imel je tudi otroke in njegov Jožek je bil iste starosti kot jaz. Z njim sva se takoj spoprijateljila. Jožek me je kmalu seznanil z marsičem, kar mi je bilo kot mestnemu otroku tuje.

Z veseljem se spominjam, kako smo veliki teden požigali kraj gozda trnjevo grmičje in pekli na žerjavici krompir. Kričali, vriskali in peli smo po mili volji. Saj ni bilo nikjer nobenega stražnika, kot jih imamo v mestu, da skrbe za red in mir. Tako smo se razkričali, da smo bili zvečer vsi hripavi in nas je botrček vprašal, če smo »volka srečali«. To pomeni, da človek ob takem nevarnem srečanju res tako kriči, da postane hripav.

Veliki četrtek so zavezali zvonove. Ljudje pravijo, da odpotujejo ta dan zvonovi v Rim. Zdaj smo pa mi dečki pripravili svoje raglje in hodili ragljat trikrat dnevno k naši podružni cerkvi. Ko je raglja v župni cerkvi že davno utihnila, smo jih mi še vedno vrteli, tako prijetno se nam je zdelo to delo.

Potem smo hodili v župno cerkev molit k božjemu grobu. Prvič smo vzeli s seboj tudi triletnega botrčkovega Jernejčka. Pa smo imeli križe z njim. Najprej se je prestrašil dimnikarja, ki smo ga srečali medpotoma. Mali junak jo je hotel ubrati kar čez polje nazaj k mami. Komaj smo ga obdržali in potolažili. Podoben križ smo imeli z njim v cerkvi. Bal se je živo naslikanih stražnikov ob božjem grobu, menda zato, ker so tako hudo gledali. Bratu Jožku je tiho zaupal, da so to »lavbalji«. Tako se jih je bal, da je kar oči zakril z rokavom in od strani na skrivnem pogledoval, če ga »lavbalji« še vidijo. Ali jo je pobiral, ko smo odšli proti glavnemu oltarju poljubiti Jezusove rane! Iz previdnosti se je še vedno oziral, če morda le ne stopa kak »lavbal« za njim.

Tudi Jernejček je poljubil Jezusove rane. Povrh pa je poljubil še cerkveni tlak, ker so se mu noge nekaj zamešale in je padel poleg križa na vse štiri. Jokal pa ni. Iz cerkve grede se je pri glavnih vratih še enkrat ozrl, če morda le ne stopa za njim kak »lavbal«.

To so se smejali doma, ko smo jim pripovedovali o Jernejčkovem junaštvu. Njega pa to ni več zanimalo, ampak samo raglja, ki jo je neprestano vrtel in jo vzel celo s seboj v posteljo. Še v spanju jo je trdno držal v rokah. Menda se je bal, da mu je kak »lavbal« ne vzame.

Prav zanimiv dogodek sem doživel tudi na veliko soboto. Botrova hiša stoji pod klancem, vrh klanca na prijazni planoti pa je podružna cerkev sv. Janeza. V soboto popoldne je bil v tej cerkvi blagoslov velikonočnih jedil. Iz vseh hiš so prihajala dekleta z velikimi jerbasi na glavah in hitela proti cerkvi. Tam je že čakal gospod kaplan, da blagoslovi jedila.

Otroci smo pasli radovednost pri cerkvi in opazovali lepe prtčke, s katerimi so dekleta pregrnila jerbase. Po blagoslovu je pred cerkvijo vse završalo. Dekleta so se gnetla pri vratih kot čebele ob rojenju in vsa tekla z

jerbasi na glavi po klanecu proti domu. Mi otroci pa seveda za njimi. Nisem mogel razumeti, kaj naj to tekmovanje pomeni. Blizu botrove hiše je prva med tekmovalkami pogledala nazaj, pa je menda stopila na kak kamen, ker je čudno zakrilila z rokami, jerbasi pa je odletel na tla. Iz njega se je zakotalila potica, mesnina, nekaj pirhov pa se je pri tem zmečkalo. Preden je mogla pobrati blagoslovljena jedila nazaj v jerbasi, jo je že prehitela druga tekmovalka. Okrog zamudnice se je nabralo v hipu več ljudi in tudi botrček je stopil iz kovačnice, da bi videl, kaj se je zgodilo. Nekateri so se zamudnici celo smejali. Meni se je vsa zadeva zdela nerazumljiva. Vprašal sem botrčka, zakaj dekleta tako hite proti domu.

»To je pa taka navada pri nas,« je rekel. »Pravijo, da se ona, ki prehití vse tovarišice na poti od blagoslova, tisto leto gotovo omoži.« Zdaj sem razumel vse to ravnanje. Tudi zvečer smo se o tem menili. Boter nam je pojasnil, da je to stara navada, ki pa nič ne pomeni in je le bolj ljudska šala. Zraven pa je še dodal: »Naši ljudje so še vedno precej vraževerni. Pa tudi nekoliko robati. Če se komu pripeti kaka nezgoda, jim je to še v zabavo in planejo v smeh, namesto da bi priskočili na pomoč. Hodil sem dosti po svetu in videl, da niso povsod tako brezumni.«

Te botrove besede sem si prav dobro zapomnil.

V soboto popoldne smo šli k fari k vstajenju. Doma je ostala samo botrova žena z malim Jernejčkom, ki mu še vedno niso šli iz spomina »lavbalji« pri božjem grobu.

Pred župno cerkvijo smo se zbrali za našim podružnim banderom s sliko svetega Janeza. Težko bandero so nosili trije močni fantje. V vetru jih je malo zanašalo in krivilo, pa so se junaško upirali tej sili. V sprevodu smo molili in šli lepo v pari, otroci naprej, ostali pa za nami. Zdelo se mi je, da hodimo lepše kot včasih po mestnih ulicah, ko se nenadoma odtrga kje trop tovarišev in nam potem pravijo, da nismo ovce brez pastirja, ampak — kozli.

Veliko nedeljo smo šli k maši in nauku, potem smo pa bili ves dan doma. Taka je namreč navada v onem kraju. Pravijo, da se ne spodobi hoditi niti k sosedom, ker je prevelik praznik.

To praznovanje velike noči pri botrčku mi je ostalo v zelo živem spominu. Škoda le, da so prazniki tako hitro minuli in sem moral zopet v mesto.

Ivan Dodič

Vrtnica

(Legenda)

*Ko umiral Krist ob uri tretji
na križu je zaničevan,
nebo je žalostno zastiral
oblak težak in ves temán.*

*A trnjeva je krona težka
ranila čelo mu potnó,
iz ran nešteti kri je rešnja
takrat kapljala na zemljó.*

*Ko rezali nebo so bliski
in stresal zemljó grom strašan,
vsak jud in vernik blizu križa
v tej grozi bil je ves plašán...*

*In preden Krist je glavo nágnil,
poslednjič se ozrl v nebo,
vihar zbesnel je, križ zamajal —
del krone vrgel na zemljó...*

*Krvi se trnje je napilo
in zrastel cvet je lep, rdeč,
tam zrastla trnjeva je roža,
a cvet bil njen je živ, dehteč.*

*Tako je Krist v poslednji uri,
ko čutil več ni bolečin,
ustvaril vrtnico nam krasno
v trpljenja svojega spomin.*